

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล เขตบางขุนเทียน เพื่อเสริมสร้างการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitation Study) โดยทำการศึกษาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และประวัติความเป็นมาของและโครงการการพัฒนาของพื้นที่ชายฝั่งทะเล เขตบางขุนเทียน มีดังนี้

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้จากการศึกษานโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประเทศไทยและต่างประเทศ วัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนา และการบริการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากเอกสารการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ผลงานการวิจัย การศึกษาความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว จากสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, เอกสารโครงการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ กรณีภาคใต้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.2 แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากการศึกษา ทิศทางการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9, แผนการจัดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9, และผลการวิจัยจากสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนา จากการศึกษา ทฤษฎีศักยภาพในการพัฒนาและการแพร่กระจาย ของ สัญญา สัญญาวิวัฒน์, การพัฒนาและการพัฒนาชุมชน, การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, ตามเอกสารจากคณะกรรมการการท่องเที่ยวและการกีฬา และการมีส่วนร่วมในการพัฒนา จากเอกสารงานเขียนของนักวิชาการหลายท่าน

1.4 กระบวนการสร้างภาคีในการพัฒนา ได้จากการศึกษาเอกสารประกอบการศึกษาวิชาทฤษฎีการพัฒนาและการพัฒนาชุมชน ประชาธิปไตย เสถียร และคณะ เอกสารประกอบการ

ศึกษาวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชนของอานันท์ กาญจนพันธุ์ สมพันธ์ เตชะอธิก และดิเรก ฤกษ์ห่วย

การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลเขตบางขุนเทียน จากการศึกษาประกาศต่าง ๆ ของเขตบางขุนเทียน เอกสารการสัมมนาป้าชายเลน บางขุนเทียน แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2545 – 2549) โครงการศึกษาแผนปฏิบัติการสิ่งแวดล้อม 21 กรุงเทพมหานคร

2. ศึกษาจากภาคสนาม (Field Study) เป็นการศึกษาข้อมูลโดยตรงจากประชากร ตัวอย่าง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 สภาพการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ชายฝั่งทะเล เขตบางขุนเทียน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

ศึกษาการดำเนินชีวิตของชุมชนในพื้นที่ ได้แก่ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ สภาพเศรษฐกิจและสังคม ระยะเวลาและการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ทางด้านกายภาพ และการพัฒนาพื้นที่โดยมีส่วนร่วมของภาคประชาชน การศึกษากระทำโดยวิธีการสัมภาษณ์บุคคลในชุมชนหรือชาวบ้านในพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่ชายฝั่งทะเล เขตบางขุนเทียน มีอาณาเขตที่กว้างขวางอย่างมาก ผู้วิจัยจึงกำหนดโดยพื้นที่ตั้งแต่บริเวณวัดประชาบำรุง (วัดลูกวัว) จนถึงปากอ่าวไทย ทั้งนี้เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นโครงการเริ่มแรกของพื้นที่ชายฝั่งทะเลนี้ โดยทั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ประเด็นแรก คือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งได้แก่ ประวัติความเป็นมาของชุมชน ลักษณะการตั้งถิ่นฐาน และการเคลื่อนย้ายของคนในชุมชน ลักษณะการเกาะเกี่ยวหรือความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวและการสมาคมในชุมชน การนับถือศาสนา และศูนย์รวมทางจิตใจทางด้านประเพณี วัฒนธรรม ที่มาของประเพณีที่ถือปฏิบัติและการปฏิบัติตามธรรมเนียมและประเพณี วิธีการได้มาของผู้นำชุมชนและการแก้ปัญหาทางสังคมของผู้นำชุมชน

ประเด็นที่สอง คือ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะศึกษาถึงการประกอบอาชีพของคนในชุมชน สภาพของเศรษฐกิจ เช่น เดิมมีรายได้จากอาชีพใด ประมาณเดือนละเท่าใด ปัจจุบันเปลี่ยนแปลงหรือไม่เป็นอย่างไร สาเหตุที่ทำให้รายได้เปลี่ยนแปลง การได้มาซึ่ง

พื้นที่ทำกินของคนในชุมชน และการถือครองที่ดินของคนในชุมชน ปริมาณผลผลิตจากชุมชน การนำผลผลิตไปจำหน่ายหรือการแปรรูป สภาพการร่วมมือของคนในชุมชนต่อการพัฒนาผลผลิต การตอบสนองที่มีต่อความต้องการสินค้าประเภทอุปโภคบริโภคของคนในชุมชน และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการประกอบอาชีพที่มีต่อชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม

ประเด็นที่สาม คือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพของคลองหรือทางน้ำไหล พื้นดิน การเปลี่ยนแปลงของสิ่งมีชีวิตตามธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ และสัตว์ที่อาศัยในบริเวณ และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากที่ได้เปลี่ยนแปลงทั้งในทางบวกและทางลบ

2.2 การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลเขตบางขุนเทียนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยทั้งนี้ได้ทำการศึกษาดังนี้

ประเด็นแรก คือ การพัฒนาตามโครงการหรือแผนพัฒนา พิจารณาข้อมูลจากการดำเนินการและผลการดำเนินการในการพัฒนาพื้นที่และชุมชนของภาครัฐบาล การได้รับความร่วมมือจากภาครัฐในการพัฒนาพื้นที่และชุมชนที่ภาคประชาชนได้จัดให้มีขึ้น และการให้ความร่วมมือของภาคประชาชนที่มีต่อภาครัฐในการพัฒนาชุมชนและพื้นที่ตามโครงการต่าง ๆ ที่ภาครัฐได้จัดขึ้นว่าได้มีการปฏิบัติอย่างไร

ประเด็นที่สอง คือ การรักษาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ชายทะเล เขตบางขุนเทียน ซึ่งพิจารณาจากการรักษาสิ่งแวดล้อมที่มาจากความร่วมมือของภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชน

2.3 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลเขตบางขุนเทียน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มคนต่าง ๆ ทำให้สามารถนำมาสรุปได้ถึง ปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล เขตบางขุนเทียน เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยพิจารณาจากสภาพการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน ปัจจัยทางเศรษฐกิจของชุมชน และการรักษาสภาพสิ่งแวดล้อม

โดยทั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ชาวบ้านที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป และผู้นำชุมชนที่ได้รับเลือกตั้งจากชาวบ้านมา ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ซึ่งได้อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นเวลา

เกินกว่า 20 ปี จึงได้พบเห็นการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของพื้นที่ชายฝั่งทะเล บางขุนเทียน มีพื้นที่ตั้งแต่บริเวณชุมชนวัดประชาบำรุง (วัดลูกวัว) จนถึงปากอ่าวไทย ภาครัฐจะทำการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในโครงการที่ได้พัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล บางขุนเทียน และศึกษาจากเอกสารทางราชการที่ได้บันทึกไว้ ตามที่ได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ให้ศึกษาได้ ส่วนภาคเอกชนทำการสัมภาษณ์เจ้าของกิจการ โดยจะสัมภาษณ์ในช่วงที่ไม่มีลูกค้าเข้ามา โดยทั้งนี้ในการสัมภาษณ์คนทุกกลุ่มจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ตามแนวคำถามที่กำหนดไว้ การพบปะพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งการสัมภาษณ์เกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมายและการร่วมวงสนทนากับกลุ่มต่าง ๆ ผู้วิจัยเป็นผู้จุดประเด็นการสนทนา ตัวอย่างเช่น เมื่อ 20-30 ปี ที่ผ่านมามีสภาพพื้นที่เป็นอย่างไร ใครเข้ามาอยู่ในพื้นที่ก่อนเป็นกลุ่มแรก ความเป็นอยู่สมัยนั้นเป็นอย่างไร และเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่เมื่อไร อยางไร ซึ่งผู้ถูกสัมภาษณ์หรือสมาชิกที่ร่วมอยู่ในวงสนทนาจะเล่าเหตุการณ์ตามลำดับ อาจมีการขัดแย้งบ้างในลำดับเหตุการณ์ แต่สุดท้ายก็จะได้ข้อสรุปร่วมกัน โดยทั้งนี้ผู้วิจัยจะเป็นเริ่มประเด็นการสนทนาและถามเป็นระยะ ๆ ซึ่งในการสัมภาษณ์กลุ่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการตรวจสอบข้อมูลร่วมกันของผู้สนทนา เมื่อมีข้อมูลที่ไม่ตรงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และนอกจากนี้วิธีการตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติมคือ จากข้อมูลภาคสนามหากมีผู้ใดได้ทำการศึกษาและบันทึกเป็นเอกสารแล้ว ผู้วิจัยจะตรวจทานความสอดคล้องอีกครั้ง หากไม่ตรงกันจะทำการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องมากที่สุด เช่นการสัมภาษณ์คนกลุ่มอื่น หรือการหาเอกสารที่เชื่อถือได้มายืนยันต่อไป และท้ายสุดผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้นับที่ไว้มาเรียบเรียงแล้วนำกลับไปให้กับกลุ่มเป้าหมายได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและลำดับเหตุการณ์อีกครั้ง

1. ขอบเขตและรูปแบบของการวิจัย

เริ่มแรกเป็นการไปพบเพื่อแนะนำตัวและบอกถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยกับเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคมของสำนักงานเขตบางขุนเทียน เพื่อให้แนะนำผู้วิจัยว่าจะเข้าไปชุมชนจะต้องพบผู้นำชุมชนคนใดบ้าง จากนั้นไปพบกับผู้นำชุมชนเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการ

ศึกษาและประเด็นที่จะทำการศึกษา เพื่อสอบถามถึงกลุ่มคนที่ผู้ศึกษาสามารถเข้าไปสัมภาษณ์ตามประเด็นที่ได้กำหนด ซึ่งผู้นำชุมชนจะสามารถกำหนดได้ว่าควรจะไปหาใครในแต่ละประเด็น

เมื่อผู้วิจัยได้กลุ่มเป้าหมายในครั้งแรกจะแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และประเด็นที่จะทำการศึกษา ก่อนที่จะมีการสัมภาษณ์ตามแนวคำถามที่กำหนดและในวันต่อ ๆ มาจะเป็นการไปพบปะเยี่ยมเยียนอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งอาจจะมีการนั่งร่วมวงสนทนากับกลุ่มเป็นครั้งคราวดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น นอกจากนั้นกลุ่มเป้าหมายอาจจะแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับบุคคลที่ผู้วิจัยสามารถไปสัมภาษณ์เพิ่มเติมได้ในประเด็นที่ทำการศึกษา ในกรณีที่ต้องการทราบถึงบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีบทบาทหรือมีอิทธิพลกับข้อมูลที่ต้องการศึกษา อนึ่ง ในระหว่างการสัมภาษณ์หากมีการกล่าวอ้างถึงบุคคลใดในเหตุการณ์ที่ผู้วิจัยสนใจก็จะทำการจดบันทึกชื่อของผู้ถูกกล่าวถึงในขณะที่มีการสนทนาร่วมกันและในช่วงท้ายของการสนทนา หากผู้ถูกกล่าวถึงเป็นบุคคลที่ผู้วิจัยไม่รู้จักก็อาจขอรับการแนะนำเพื่อเข้าถึงประชากรที่ใช้ในการศึกษา หรือในกรณีที่ผู้วิจัยเคยได้รับคำแนะนำและรู้จักมาแล้วก็จะเข้าไปทำการสัมภาษณ์ในภายหลังถึงประเด็นที่น่าสนใจที่ได้บันทึกไว้

ในการเข้าพบเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคมของสำนักงานเขตบางขุนเทียน คือ นายพงษ์เดช เทียนชวลิต ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตบางขุนเทียน (พ.ศ.2545) รับผิดชอบดูแลงานด้านสิ่งแวดล้อม ได้แนะนำเจ้าหน้าที่ให้ช่วยในการประสานงาน 2 ท่านคือ นายฐานุสรณ์ สมบุญญฤทธิ์ ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตร 5 มีประสบการณ์ในการทำงานในพื้นที่ชายฝั่งทะเล เขตบางขุนเทียนมา 7 ปี ได้ปฏิบัติงานในโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล บางขุนเทียน หลายโครงการ ทำให้ทราบข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่และผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมของโครงการต่าง ๆ เป็นอย่างดี และนางสาวพรณี ธีรภัทรตระกูล ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนเขตบางขุนเทียน มีความชำนาญในกิจการของชุมชนและได้แนะนำถึงบุคคลในชุมชนที่จะต้องไปพบเพื่อสัมภาษณ์ข้อมูล ได้แก่ การไปสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและคณะกรรมการชุมชน พื้นที่หมู่ที่ 9 และ 10 แขวงท่าข้าม เขตบางขุนเทียน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้องในการจัดการท่องเที่ยวทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งทำการสัมภาษณ์ในวาระที่มีการมาประชุมที่สำนักเขตบางขุนเทียน การประชุมที่วัดพระธาตุมารุ และการประชุมที่วัดหัวกระบือ เนื่องจากเห็นว่าผู้วิจัยสามารถเดินทางได้สะดวกและ

หอสมุดสถาบันราชภัฏธนบุรี

ทราบกำหนดการล่วงหน้าในการประชุมแต่ละครั้ง และจากการได้สัมผัสภาชนะอย่างไม่เป็นทางการกับ ผู้ใหญ่บ้านหลายท่าน ได้ข้อสรุปว่า ควรจะไปหาข้อมูลจากบุคคลดังต่อไปนี้

นายเสวก อ่าถนอม อายุ 71 ปี และ นางผัน อ่าถนอม อายุ 62 ปี อยู่มา 20 กว่าปี เดิม พื้นเพเป็นชาวสมุทรปราการ ราษฎรที่มีบ้านพักอาศัยอยู่บริเวณปากอ่าว หมู่ที่ 9 แขวงท่าข้ามซึ่งเป็นบ้านหลังสุดท้าย (เป็นบ้านหลังที่ 4 ที่มีการย้ายเมื่อถูกน้ำทะเลกัดเซาะตลิ่ง โดยมีบ้านเดิมแสดงเป็นหลักฐานของการเปลี่ยนแปลงอยู่บริเวณใกล้กันในรัศมีไม่เกิน 100 เมตร จากบ้านหลังปัจจุบัน เป็นผู้ที่เห็นการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในบริเวณปากอ่าวไทยได้มากที่สุด

นายสมศักดิ์ หร่ายมณี อายุ 48 ปี อยู่ในพื้นที่ตั้งแต่เกิด อาชีพรับจ้าง (เดิมมีอาชีพทำนา กุ้ง และมีอาชีพขับเรือรับ-ส่ง ในพื้นที่ชายฝั่งทะเล เขตบางขุนเทียน ตั้งแต่ชุมชนวัดหัวกระบือ จนถึงปากอ่าวไทย เป็นผู้ที่เห็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านสภาพแวดล้อมมาโดยตลอด และได้เข้าร่วมในโครงการต่าง ๆ ที่รัฐได้จัดเข้ามาในชุมชน (โดยการรับจ้างทำงานต่าง ๆ ที่ใช้แรงงาน)

นายจันทน์ และนางจิราภรณ์ จันทรประเสริฐ อายุ 64 และ 41 ปี ตามลำดับ ชาวบ้านที่อยู่ในบริเวณประตูน้ำที่กั้นของประตูกั้นน้ำจืดกับน้ำเค็มบริเวณวัดธรรมคุณาราม (วัดหลวงพ่อบุเต่า) (มีบ้านอยู่ใกล้กับเสาหลักของประตูกั้นน้ำ ในปัจจุบันยังมีร่องรอยของเสาเดิมให้เห็นพื้นน้ำมาเพียงเล็กน้อย) ได้เห็นการเปลี่ยนแปลงและได้รับผลกระทบจากการพังของประตูกั้นน้ำ

นายเพ็ญ และนางทิพย์ จันทรทอง อายุ 57 และ 51 ปี ตามลำดับ เจ้าของร้านอาหารที่ตั้งอยู่ในบริเวณวัดหลวงพ่อบุเต่า และเป็นสมาชิกนิคมสหกรณ์บ้านไร่ โดยนายเพ็ญเป็นคนในพื้นที่ตั้งแต่เกิด ได้พบเห็นการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เป้าหมายและมีความสัมพันธ์กับคนในชุมชนค่อนข้างมาก

นายกังวาน ไทรชุก อายุ 45 ปี อยู่ในพื้นที่มา 32 ปี อาชีพพนักงานภารโรง โรงเรียนแก้ว ขำอุปถัมภ์ สังกัดกรุงเทพมหานคร (อยู่ในพื้นที่ชายฝั่งทะเล เขตบางขุนเทียน) และมีอาชีพเสริมคือทำนา กุ้ง และส่งอาหารทะเลสดให้กับร้านอาหารและร้านขายอาหารทะเลสดในบริเวณใกล้เคียง

นางกาญจนา สังคะนอง อายุ 36 ปี กรรมการในกลุ่มผู้เริ่มก่อตั้งโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พื้นที่ชายฝั่งทะเล เขตบางขุนเทียน และเป็นบุคคลที่อยู่ในพื้นที่บริเวณขึ้นเรือท่องเที่ยว ที่วัดประชาบารุง (วัดลูกวัว)

นายแดง ทองจำปา อายุ 44 ปี อยู่ในพื้นที่ตั้งแต่เกิด อาชีพรับจ้างขับเรือรับ-ส่ง พื้นที่ชายฝั่งทะเล เขตบางขุนเทียน ตั้งแต่บริเวณชุมชนวัดประชาบารุงจนถึงปากอ่าวไทย (ได้รับจ้างพานักท่องเที่ยวไปชมบริเวณปากอ่าวไทย ตั้งแต่เริ่มมีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวจนถึงปัจจุบัน)

ดาบตำรวจสมควร บุญล้ำ อายุ 48 ปี อยู่ในพื้นที่ตั้งแต่เกิด อาชีพ ตำรวจ สังกัดสถานีตำรวจนครบาลท่าข้าม ทำหน้าที่ด้านชุมชนสัมพันธ์ ได้คลุกคลีกับพื้นที่และชุมชนและมีอาชีพเสริมคือ การส่งอาหารทะเลสดไปขายตามร้านอาหาร

นายสมศักดิ์ พูลปรีชา อายุ 56 ปี มีกิจการเติมน้ำมันให้กับเรือที่แล่นอยู่คลองที่เป็นพื้นที่เป้าหมาย และทำหน้าที่เติมน้ำมันให้กับเรือต่าง ๆ ด้วย ทำให้รู้จักและได้พูดคุยกับชาวเรือที่อยู่ในชุมชน และทราบข้อมูลการเปลี่ยนแปลงและเรื่องต่าง ๆ ของชุมชนได้มาก

นอกจากนี้จะสัมภาษณ์เจ้าของกิจการร้านอาหาร เช่น ร้านลุงแกม ร้านครัวเสเปียง และร้านขายอาหารทะเลสด ฯลฯ

2. กลยุทธ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลประชากรกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้ใช้แนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์ (Interview Guideline) มี 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลเขตบางขุนเทียน โดยได้กำหนดประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ ภูมิหลังและสภาพแวดล้อมของพื้นที่ การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ กระบวนการในการดำเนินการปรับปรุงพื้นที่ โครงการต่าง ๆ วิธีการดำเนินการ และผลของโครงการที่ได้ปฏิบัติในการพัฒนาพื้นที่ ความร่วมมือของภาคประชาชน และภาคเอกชนต่อการดำเนินการโครงการต่าง ๆ ผลกระทบของโครงการที่เกิดขึ้นกับชุมชนและสภาพแวดล้อม อีกทั้ง

กระบวนการแก้ปัญหาที่เกิดจากโครงการต่าง ๆ และแนวทางการดำเนินการโครงการในปีต่อไป หรือโครงการที่พัฒนาในขั้นต่อไป

ส่วนที่ 2 การสัมภาษณ์คนในชุมชน ได้กำหนดประเด็นที่ศึกษาได้แก่ ภูมิหลังของชุมชน และสภาพแวดล้อมของพื้นที่ ประวัติความเป็นมาของชุมชนมีลักษณะอย่างไร การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม ศูนย์รวมทางจิตใจคือที่ใด เช่น วัดหรือบุคคล ในกรณีถ้าเกิดปัญหาคนส่วนใหญ่จะไปขอความช่วยเหลือจากใคร และมีปัญหาความขัดแย้งระหว่างชุมชนหรือไม่ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ มีรายได้จากอาชีพใดประมาณเดือนละเท่าใด ปัจจุบันเปลี่ยนแปลงหรือไม่เป็นอย่างไร สาเหตุที่ทำให้รายได้เปลี่ยนแปลง ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการประกอบอาชีพ ส่วนภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนหรือไม่อย่างไร และการเปลี่ยนแปลงทางด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สภาพของคลองหรือทางน้ำไหลได้เกิดเปลี่ยนแปลงอย่างไร การเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ และสัตว์ที่อาศัยในบริเวณเป็นอย่างไร มากขึ้นหรือน้อยลง มีสัตว์อื่นเข้ามาหรือไม่ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากที่ได้เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีคืออะไร ในทางตรงกันข้ามคืออะไร และมีอุบัติเหตุร้ายแรงที่เกิดขึ้นอะไรบ้าง เช่น พายุ น้ำท่วม เมื่อใด และมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการดำเนินชีวิตหรือไม่อย่างไร การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและพัฒนาพื้นที่ของชาวบ้าน

ส่วนที่ 3 การสัมภาษณ์ภาคเอกชนที่ประกอบธุรกิจ โดยจะศึกษาถึงเหตุผลที่เลือกการประกอบกิจการในพื้นที่นี้ สภาพของการเปลี่ยนแปลงพื้นที่อย่างไรตั้งแต่เริ่มกิจการจนถึงปัจจุบัน เช่น สาธารณูปโภค ได้แก่ ถนน ไฟฟ้า โทรศัพท์ น้ำประปา ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติที่เปลี่ยนแปลง หรือจากการที่มีโครงการต่าง ๆ เข้ามาพัฒนาพื้นที่ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และพื้นที่ของกิจการ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอุปมาน

เมื่อได้ข้อมูลทั้งจากการศึกษาเอกสารและการศึกษาจากภาคสนามแล้ว ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลต่าง ๆ ดังกล่าวมารวบรวมและเรียบเรียงเพื่ออธิบายตามกรอบแนวคิด โดยการนำกรอบแนวคิดและทฤษฎีมาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชน และเฉพาะอย่างยิ่งแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการพัฒนาร่วมกันของชุมชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนั้นในการนำเสนอผลการศึกษาจากงานวิจัยนี้จะเป็นการนำเสนอในลักษณะเป็นความเรียง